

ტესტი ლიტერატურაში

2013

ინსტრუქცია

თქვენ წინაშეა საგამოცდო ტესტის ბუკლეტი და ამ ტესტის პასუხების ფურცელი.

გაითვალისწინეთ, გასწორდება მხოლოდ პასუხების ფურცელი!
პასუხების ფურცლის გაკეცვა დაუშვებელია!
ტესტის ბუკლეტი შეგიძლიათ გამოიყენოთ მხოლოდ შავი სამუშაოსათვის!

ლიტერატურის ტესტი ორი ნაწილისაგან შედგება: I. ქართული ლიტერატურა; II. წერიტი დავალება.

ტესტის მაქსიმალური ქულაა - 80.

ყურადღებით გაეცანით საგამოცდო ტესტის ბუკლეტს და შემდეგ შეავსეთ პასუხების ფურცელი. ტესტის ბუკლეტში ჩაწერილი პასუხები მხედველობაში არ მიიღება.

დაკვირვებით წაიკითხეთ ყოველი დავალების პირობა.

პასუხების ფურცელში წერეთ გარკვევით და იმყოფინეთ პასუხებისათვის გამოყოფილი ადგილები.

შეცდომა შეგიძლიათ გადახაზოთ და გვერდით (ან ზემოთ) დაწეროთ სხვა პასუხი.

ორივე წერიტი დავალების შესრულება სავალდებულოა. შეგიძლიათ თხზულებები ტესტის ბუკლეტში ჯერ შავად დაწეროთ, ხოლო შემდეგ გადაათეთროთ.

გახსოვდეთ: აუცილებელია ყველა პასუხის გადატანა პასუხების ფურცელში!
გაითვალისწინეთ, არ გასწორდება ის დავალება, რომელიც პასუხების ფურცელში საგანგებოდ ამ დავალებისათვის გამოყოფილ ადგილას არ იქნება გადატანილი!

არსად მიუთითოთ თქვენი სახელი და გვარი და არც პიროვნების იდენტიფიცირების სხვა საშუალება, წინააღმდეგ შემთხვევაში ნაშრომი არ გასწორდება!

ტესტის შესასრულებლად გეძლევათ 4 საათი.

გისურვებთ წარმატებას!

I. ქართული ლიტერატურა

- (2) 1. ყურადღებით წაიკითხეთ მონაკვეთი იაკობ ხუცესისა და შუშანიკის პირველი დიალოგიდან:
- „ხოლო მე ვიჯჳმენ ადრე და მივიწიე დაბასა მას, რომელსა იყო ნეტარი შუშანიკ. და ვითარცა ვიხილე იგი განმწარებული, მეცა ვტიროდე მის თანავე და ვარქუ ნეტარსა შუშანიკს: – ღუაწლსა დიდსა შესღვად ხარ, დედოფალო. ეკრძაღე სარწმუნოებასა ქრისტიანსა, ნუჟუე მტერმან, ვითარცა სრსვილმან, საძოვარი პოოს შენ თანა“.
1. რა „ღუაწლის“ შესახებ ესაუბრება იაკობი დედოფალს?
 2. ამ მონაკვეთის მიხედვით, რამ (ვინ) შეიძლება შეუშალოს ხელი შუშანიკს სარწმუნოების დაცვაში? (ციტირება დაუშვებელია).
- (6) 2. გაიხსენეთ „ვეფხისტყაოსნის“ ის ეპიზოდი, რომელშიც ფატმანი ნესტანის ამბავს უყვება ავთანდილს.
1. რატომ არ უმხელდა თავდაპირველად ფატმანი ქმარს იმას, რომ სასახლეში ნესტანს მალავდა?
 2. რატომ გადაწყვიტა მან სასახლეში ნესტანის ყოფნის ამბავი უსენისათვის გაემხილა?
 3. რა პირობით გაუმხილა ფატმანმა უსენს ეს საიდუმლო?
 4. როდის გაახსენა მან ქმარს ეს პირობა?
 5. უსენის რომელი საქციელით დადასტურდა, რომ ფატმანი ქმარს თურმე სწორად აფასებდა?
 6. უსენის რა თვისება ჩანს პოემის ამ ეპიზოდში?
- (2) 3. წიგნში „დავითიანი“ კვითხულობთ:
- „მართალია, მძრახველს ძრახვა თვით კი ავად მოუხდების, მაგრამ ფარვა სიავისა ქვეყანას არ მოუხდების! წამხდენელთა და მბაძველთა კიდევ სხვაც რამ წაუხდების, ძრახვავე სჯობს საძრახავთა, ძრახვას კაცი მოუფთხების“.
1. ავტორის აზრით, რა შეიძლება მოჰყვეს სიმართლის თქმას თავად მოქმელისათვის? (ციტირება დაუშვებელია).
 2. დაასახელეთ, კონკრეტულად რის გამო ამბობს ავტორი, რომ უმჯობესია, გასაკიცხი გაიკიცხოს (ციტირება დაუშვებელია).
- (2) 4. გაიხსენეთ ნიკოლოზ ბარათაშვილის ლექსი „რად ჰყვედრი კაცსა, ბანოვანო...“.
1. რას უსაყვედურებს პოეტი ბანოვანს? (შეგიძლიათ უპასუხოთ ციტატითაც).
 2. გადმოეცით თქვენი სიტყვებით სტრიქონი, რომელიც მშვენიერების დანიშნულებას გამოხატავს (შეგიძლიათ უპასუხოთ ციტატითაც).
- (2) 5. გაიხსენეთ ილია ჭავჭავაძის მოთხრობა „მეზავრის წერილები“.
1. რა იდეას განასახიერებს ამ მოთხრობაში თერგი? (შეგიძლიათ უპასუხოთ ციტატითაც).
 2. ქართველების მიმართ რუსი ოფიცრის როგორი დამოკიდებულებაა გამოხატული ამ ნაწარმოებში?
- (2) 6. გაიხსენეთ აკაკი წერეთლის პოემა „გამზრდელი“.
1. რა გარემოება ამძიმებს საფარ-ბეგის დანაშაულს?
 2. რატომ იკლავს თავს ჰაჯი-უსუბი?
- (4) 7. გაიხსენეთ ვაჟა-ფშაველას პოემა „აღუდა ქეთელაური“.
1. აღუდამ თქვა – მტერს იმიტომ არ მოგკვეთე ხელი, რომ ღირსეული ვაჟკაცი იყო. რა მიუგებს მას ხევსურებმა?
 2. რა მოიმოქმედა მინდამ აღუდას სიმართლის დასამტკიცებლად?
 3. როდის მიიღო ხევსურებმა გადაწყვეტილება – თემიდან მოეკვეთა აღუდა?
 4. მოკლედ ჩამოაყალიბეთ ამ პოემის მთავარი სათქმელი.

- (3) 8. გაიხსენეთ დავით კლდიაშვილის მოთხრობა „სამანიშვილის დედინაცვალი“.
1. დაასახელეთ ბეკინა სამანიშვილის დამახასიათებელი ძირითადი თვისება.
 2. დაასახელეთ არისტო ქვაშავიძის დამახასიათებელი ძირითადი თვისება.
 3. დაასახელეთ კირილე მიმინაშვილის დამახასიათებელი ძირითადი თვისება.
- (2) 9. გაიხსენეთ მიხეილ ჯავახიშვილის რომანი „ჯაყოს ხიზნები“.
1. ქართული საზოგადოების რომელ ნაწილს გამოხატავს სიმბოლურად თეიმურაზ ხევისთავის მხატვრული სახე?
 2. რატომ იყო ეს რომანი მიუღებელი ბოლშევიკური ხელისუფლებისათვის?
- (1) 10. გალაკტიონ ტაბიძის ლექსში „მთაწმინდის მთვარე“ ვკითხულობთ:
- „მთვარე თითქოს ზამბახია შუქთა მკრთალი მძივით,
და მის შუქში გახვეული მსუბუქ სიზმარივით
მოსჩანს მტკვარი და მეტეხი თეთრად მოელვარე...“.
- რა მხატვრული საშუალებაა: „შუქთა მკრთალი მძივით“?
- (3) 11. გაიხსენეთ კონსტანტინე გამსახურდიას რომანი „დიდოსტატის მარჯვენა“.
1. რა შინაარსის სურათი დახატა არსაკიძემ, რის გამოც კათალიკოსმა ვეღარ გაბედა მისი დაცვა მეფის რისხვისაგან?
 2. როგორ შეიტყო მეფემ არსაკიძის მიერ დახატული სურათის შესახებ?
 3. რა იყო დიდოსტატის დასჯის ნამდვილი მიზეზი?
- (1) 12. გაიხსენეთ ჯემალ ქარჩხაძის მოთხრობა „იგი“.
- რატომ დასაჯეს მთავარი პერსონაჟი სიკვდილით?

II. წერითი დავალება

წერითი დავალების ინსტრუქცია:

ყურადღებით გაეცანით დავალებებს და გაიაზრეთ ისინი.

თუ ნაშრომი დავალებას არ უპასუხებს, მოცემული ტექსტის პერიფრაზია, არ არის შესრულებული არც ერთი მითითება ან მოცემული ტექსტი მთლიანობაში არაა დეკლარატორადაა გაგებული, ანდა ენობრივად იმდენად გაუმართავია, რომ აზრის გაგება ჭირს, **დაიწერება 0 ქულა და ნაწერი აღარ გასწორდება.**

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გაძნელებდა, არ გასწორდება და თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

ორივე წერით დავალებას თან ახლავს სამ-სამი მითითება. ამ მითითებებს უნდა უპასუხოთ ისე, რომ თხზულება აზრობრივად ერთიანი, მთლიანი გამოვიდეს და არ იყოს კითხვებზე ცალ-ცალკე გაცემული პასუხების მექანიკური ჯამი ან მოცემული ტექსტის პერიფრაზი (თუნდაც მთელი თხზულების შინაარსის გადმოცემა). გაითვალისწინეთ, რომ დავალების მითითება შესრულებულად არ ჩაითვლება, თუ მასზე მხოლოდ ერთი-ორი წინადადებით იქნება პასუხი გაცემული.

ჩამოაყალიბეთ თქვენი აზრი ნათლად, მკაფიოდ, დეტალურად და დასაბუთებულად. ნაშრომი შეფასდება იმის მიხედვით, თუ რამდენად ჩანს მასში არგუმენტირებისა (მაგალითებით საკუთარი მოსაზრებების დასაბუთების) და დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი და არა იმის მიხედვით, ემთხვევა თუ არა თქვენი პოზიცია საყოველთაოდ აღიარებულ თვალსაზრისს. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული; უნდა დაიცვათ სალიტერატურო ენის ნორმები.

ტესტში დატოვებულია ფურცლები შავი სამუშაოსათვის. ეს ნაწერი **არ სწორდება.**

პასუხების ფურცელში დაშვებული შეცდომა გადახაზეთ, ფრჩხილებში ნუ ჩასვამთ და ნურც დაჯდებით.

წერითი დავალების მაქსიმალური ქულაა 25.

დავალება № 1

ყურადღებით წაიკითხეთ მონაკვეთი შოთა რუსთველის პოემიდან „ვეფხისტყაოსანი“:

ამა საქმესა მიჯნური ნუ უხმობს მიჯნურობასა,
დღეს ერთი უნდეს, ხვალე სხვა, სთმობდეს გაყრისა თმობასა;
ესე მღერასა ბედითსა ჰგავს, ვაჟთა ყმაწვილობასა.
კარგი მიჯნური იგია, ვინ იქმს სოფლისა თმობასა.
არს პირველი მიჯნურობა არ-დაჩენა, ჭირთა მალვა,
თავის-წინა იგონებდეს, ნიადაგმცა ჰქონდა ხალვა,
შორით ბნედა, შორით კვდომა, შორით დაგვა, შორით აღვა,
დათმოს წყრომა მოყვრისაგან, მისი ჰქონდეს შიში, კრძალვა.
ხამს, თავისსა ხვაშიადსა არვისთანა ამჟღავნებდეს,
არ ბედითად „ჰაის“ ზმიდეს, მოყვარესა აყივნებდეს,
არსით აჩნდეს მიჯნურობა, არასადა იფერებდეს,
მისთვის ჭირი ღხინად უჩნდეს, მისთვის ცეცხლსა მოიდებდეს.
მას უშმაგო ვით მიენდოს, ვინ მოყვარე გაამჩივნოს?
ამის მეტი რამცა ირგო: მას ავნოს და თვითცა ივნოს!
რათამელა ასახელოს, რა სიტყვითა მოაყივნოს!
რა ჰგავა, თუ მოყვარესა კაცმან გული არ ატკივნოს.
მიკვირს, კაცი რად იფერებს საყვარლისა სიყვარულსა:
ვინცა უყვარს, რად აყივნებს მისთვის მკვდარი მისთვის წყლულსა?!
თუ არ უყვარს, რად არა სძულს? რად აყივნებს, რაცა სძულსა?!
ავსა კაცსა ავი სიტყვა ურჩევნია სულსა, გულსა.

ყურადღებით წაიკითხეთ მონაკვეთი ფრანსუა ვიიონის პოემიდან „დიდი ანდერძი“:

LXV

იგი, ვის ყმადაც ვეფიცე მაშინ,
როცა სასწრაფოდ ვტოვებდი პარიზს,
ვის გამოც ზრუნმა იძალა ხმაში,
ვის გამოც თავში ბრუნავდა ქარი,
ვინც დახრა გული ეჭვის ზაფრებით
და საქალეთი ვინც შემაზარა,
თავს თუ იქცევდა, სხვა არაფერი,
ეთქვა დალოცვილს... (გეტყვის, რას არა!)

LXVI

ჩემთან, ჩემს გვერდზე – ჩემი შეტყობით –
არ ეცვლებოდა წამით გუნება,
ჩუმად ისმენდა, რასაც ვეტყოდი,
არც იწონებდა, არც იწუნებდა,
მეტიც, როდესაც ჩურჩულით ყურთან
დავეხრებოდი, არც ირხეოდა,
იმედის ჯაჭვზე მეყეფა, სურდა,
დაბმულს მეყეფა მისი თეოდან.

LXVII

მაგრამ მთავარი ჯადო რაც არი,
ერთი საგანი სხვად მომაღლანდა,
სადამო – დილად, ფქვილად – ნაცარი,
ხუცესი – ალმად, ჯორი – ალამდრად,
საყდრის გუმბათად – ფიალის ფსკერი,
აბატი – პაჟად, ზუჩად – ბადია...
ზის ანდაზაში და ფიქრობს შტერი:
„ხარის ბუშტია თუ სანათია?“

LXVIII

...წყალწყალა ლუდი – კამკამა ღვინოდ,
თვალის ამხელი – მტრად დაუნდობლად,
როცა უნდოდა, ალაპი – ღხინად,

ლხინი – აღაპად, როცა უნდოდა,
ცის კიბედ – თოკი, ჭერში მისკვნილი,
სამოთხის ჩიტად – ყვავის ბახალა,
ციხე-დარბაზად – ქარის წისკილი,
ისე რა გოგო – მზეთუნახავად.

LXIX

ასე მიბამდა თვალს სიყვარული,
დაგმანულ კართან მიმაგდო ბრიყვი.
ის ვინც, – წაგიხდა ებნის ჟღარუნი,
მშრალზე დაგსვესო, – არ მორჩა ხვიხვინს,
ვნახოთ, ბატონო, თუ გაძლებს ჩემდენს,
როდესაც ტრფობა ჩემსავით დაწვავს,
გაშვება პირველ ღახვართა შემდეგ,
ხელთ შეატოვებს კურტაკს და საცვალს.

LXX

ვგმობ ტრფობას, გამსხვრევ მისეულ ყალიბს,
სისხლით და ცრემლით ვუმართავ ბრძოლას,
წავშაღე ცოდვის ყოველი კვალი
და ნაისრალი აღარსად ბოლავს.
მივდივარ ხელ- და გულცარიელი,
აწ ქება მისი, ვაცხადებ, სხვამ თქვას,
მერხქვეშ ამოვდე ჩემი ვიელი,
აღარ ვეკუთვნი მიჯნურთა ამქარს.

(ფრანგულიდან თარგმნა დავით წერეთლიანმა)

გაანალიზეთ მოცემული ტექსტები შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ, რა არის შოთა რუსთველის ტექსტის მთავარი სათქმელი და რა მხატვრული საშუალებებითაა იგი გამოხატული.
- იმსჯელეთ, რა არის ფრანსუა ვიიონის ტექსტის მთავარი სათქმელი და რა მხატვრული საშუალებებითაა იგი გამოხატული.
- იმსჯელეთ, რა აქვს ამ ორ ტექსტს საერთო და რა განასხვავებს მათ.
თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!

დავალება № 2

წერილში „საქართველოს მოამბეზედ“ ილია ჭავჭავაძე აღნიშნავს:

„ბევრნი არიან ჩვენში იმისთანანი, რომელნიც ცდილობენ ჩვენის ცხოვრების სიბოროტის და-
მაღვასა, ეგ იმათ მოსდით ქართველების უმეცარ სიყვარულისა გამო, ის კი არ იციან, რომ დი-
დი ხანია არის ჩვენში გლეხური ანდაზა: მოყვარეს პირში უძრახე, მტერს პირს უკანაო... საბედ-
ნიეროდ არიან ჩვენში იმისთანა პირნიც, რომელთაც ჩვენზედ უკეთ იციან, რომ ვინც შენიშნავს
მართლად სხვის ნაკლულოვანებას, შეიძლება მასვე უნდოდეს გასწორება და სიკეთე მისი. რაც
უფრო მკაფიოდ და დაუნდობლად არის გამოთქმული ბოროტება და ნაკლულოვანება ცხოვრები-
სა, ზოგჯერ მით უფრო სჩანს გამომთქმელის გულის სიმხურვალე, მოუთმენელი, ცხარი წადი-
ლი გასწორებისა“.

არგუმენტირებული მსჯელობით დაასაბუთეთ ან უარყავით ეს მოსაზრება:

- თქვენ მიერ შესწავლილი მხატვრული ლიტერატურიდან მოიყვანეთ ერთი ან რამდენიმე არ-
გუმენტი მოცემული მოსაზრების გასამყარებლად ან უარსაყოფად.
- იმსჯელეთ თქვენ მიერ დასახელებული ნაწარმოების მხატვრული ღირსებების შესახებ.
- ჩამოაყალიბეთ თქვენი პიროვნული პოზიცია (ახსენით, რატომ ეთანხმებით ან არ ეთანხმებით
ილია ჭავჭავაძის მოცემულ თვალსაზრისს).
თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!

[illegible]

Blank lined paper for writing.

